

**Особливості економічного розвитку
українських земель
Наддніпрянщини на
початку ХХ ст.**

Урок №3

План

- 1. Модернізація економічного життя**
- 2. Економічна криза 1900-1903 рр.**
- 3. Особливості розвитку українських земель на початку XX ст.**

Індустріальна модернізація та її особливості на початку ХХ ст.

- Початок процесу індустріальної модернізації
- Державне регулювання (захист галузей, що починали розвиватися, від іноземної конкуренції, державні замовлення)
- Іноземні інвестиції (сприяли розвиткові промисловості, але викликали залежність від іноземного фінансування)

Південь і Схід України

- **Майже п»ята частина підприємств гірничодобувної та обробної галузей Росії були зосереджені на Півдні**
- **Україна займала перше місце з видобування вугілля та залізної руди**
- **Промисловий розвиток України сприяв економічному розвитку всієї імперії**

Основні показники виробництва промислової продукції підприємствами України на початку ХХ ст.(у %)

• Вугілля	67,7%	Сталь, прокат	45%
• Кокс	99,5 %	Ртуть	100%
• Залізна руда	57,2 %	Чавун	52%
• Залізничні рейки	76 %	Цукор	71%

Однобічний характер розвитку господарства України

- Процес індустріалізації не зачепив більшості українських земель
- Близько 15% підприємств виробляли готову продукцію, решта – сировину
- Високі ціни на російські товари й низькі - на українську сировину
- Промислове виробництво - переробка продукції сільського господарства

Особливості розвитку промисловості на початку ХХ ст.

- Концентрація промислового виробництва і робочої сили, виникнення монополістичних об'єднань (синдикати – “Продамет”, “Продвугілля”)
- Виникнення банківських монополій
- Фінансовий капітал - союз великих банків і монополістичних об'єднань
- Виникнення фінансової олігархії

Економічна криза 1900-1903 рр.

- **Фінансова криза в Європі, скорочення іноземних інвестицій**
- **Нездатність російської промисловості протистояти кризі**
- **В Україні - спад промислового виробництва у металургійній та вугільній галузях**
- **У харчовій промисловості особливо постраждали українські цукрові заводи**

Підсумки

- **Індустріальна модернізація українських земель у складі Російської імперії сприяла розвитку галузей важкої промисловості на Сході та Півдні України**
- **Модернізацію перервала криза 1900-1903 рр., яка істотно позначилася на соціально - економічному житті українців**

Історія

Запитання

1. Коли закінчилася економічна криза в Російській імперії?

А 1902 р. **Б** 1905 р. **В** 1908 р. **Г** 1903 р.

2. Об'єднання підприємств “Продамет”, “Продвугілля – це

А Трести **Б** Синдикати **В** Концерни **Г** Артїлі

3. Які регіони України на початку ХХ ст. були промислово розвиненими?

А Схід, Південь **Б** Схід, Захід **В** Північ, Південь **Г** Північ, Захід

Відповіді на запитання

1. Г
2. Б
3. А

